

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Mae'r datganiad hwn yn bodloni'r angen i gynhyrchu Datganiad Rheolaeth Fewnol yn unol ag Adran 5 Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 (fel y'i diwygiwyd gan Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) (Diwygiad) 2108.

Rhan 1: CWMPAS CYFRIFOLDEB

Sefydlwyd GwE yn Gyd-Bwyllgor gan 6 awdurdod lleol gogledd Cymru yn 2013 i fod yn wasanaeth effeithiolrwydd gwella ysgolion rhanbarthol drwy gyflawni'r swyddogaethau a fanylir arnynt mewn cytundeb rhwng y Cyd-Bwyllgor a'r awdurdodau. Yn y cytundeb, mae'r Cynghorau wedi cytuno i weithio gyda'i gilydd mewn partneriaeth i sefydlu Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol a fydd yn atebol i'r Cynghorau, ac yn cyflawni swyddogaethau statudol y Cynghorau yng nghyswllt effeithiolrwydd a gwella ysgolion.

Gweledigaeth y Cynghorau oedd sefydlu Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol a fydd yn atebol i, ac yn ymgymryd â chyfrifoldebau statudol y chwe Awdurdod Lleol yng ngogledd Cymru yng nghyswllt eu dyletswyddau i fonitro, herio, darparu gwasanaeth cefnogol ar gyfer datblygiad proffesiynol parhaus drwy'r cwricwlwm a rheoli ysgolion yn ogystal â darparu gwasanaethau y gellir eu comisiynu gan ysgolion ac awdurdodau lleol.

Mae GwE yn gyfrifol am sicrhau bod ei weithgareddau yn cael eu cynnal yn unol â'r gyfraith a safonau priodol, a bod arian cyhoeddus yn cael ei ddiogelu a'i gyfrifo amdano yn briodol, a'i ddefnyddio mewn ffordd economaidd, effeithlon ac effeithiol.

Wrth gyflawni'r holl gyfrifoldebau hyn, mae GwE hefyd yn gyfrifol am gynnal trefniadau priodol ar gyfer llywodraethu ei swyddogaethau, cynorthwyo gweithrediad effeithiol ei weithgareddau, sy'n cynnwys trefniadau i reoli risg a rheoli ariannol digonol ac effeithiol.

Rhan 2: PWRPAS Y FFRAMWAITH LLYWODRAETHU

Mae'r fframwaith llywodraethu'n cynnwys y systemau a'r prosesau, y diwylliant a'r gwerthoedd hynny sy'n cyfeirio a rheoli GwE, a'r gweithgareddau ble mae'n adrodd i, cysylltu gydag ac yn arwain y gymuned. Mae'n galluogi'r awdurdodau sydd yn rhan o GwE i fonitro llwyddiant ei amcanion strategol, ac ystyried a yw'r amcanion wedi arwain at ddarparu gwasanaethau addas a chost effeithiol.

Mae'r system reolaeth fewnol yn rhan allweddol o'r fframwaith honno ac mae wedi ei dylunio i reoli risg i lefel resymol yn hytrach na dileu'r risg o fethiant yn gyfan gwbl i gyflawni polisiau, bwriadon ac amcanion; ni all felly ond ddarparu sicrwydd rhesymol o effeithiolrwydd yn hytrach na sicrwydd diamod. Mae'r system reolaeth fewnol yn seiliedig ar broses barhaus sy'n adnabod a blaenoriaethu risgiau sy'n berthnasol i gyflawni polisiau, bwriadon ac amcanion GwE, i werthuso'r tebygolrwydd o'r risgiau hynny'n cael eu gwireddu a'r effaith petai hynny'n digwydd, ac i reoli'r risgiau mewn ffordd effeithlon, effeithiol ac economaidd.

Mae'r fframwaith llywodraethu perthnasol a ddisgrifir uchod wedi bod ar waith yn GwE ar gyfer y flwyddyn sy'n diwedd 31 Mawrth 2019, a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r datganiad o gyfrifon.

Rhan 3: Y FFRAMWAITH LLYWODRAETHU

3.1 Aelodaeth

Mae'r Cynghorau wedi dod i Gytundeb i sefydlu a gweithredu GwE yn unol â'r pwerau sydd ganddynt dan Adran 9 Mesur Llywodraeth Leol Cymru 2009, Adran 2 Deddf Llywodraeth Leol 2000 ac Adran 101 a 102 Deddf Llywodraeth Leol 1972 a'r Rheoliadau cysylltiedig.

Mae aelodaeth y Cyd-bwyllgor yn cynnwys un aelod yr un o Gyngor Sir Ynys Môn, Cyngor Gwynedd, Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy, Cyngor Sir Ddinbych, Cyngor Sir y Fflint a Chyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam, sydd â hawl i bleidleisio.

Ar hyn o bryd, mae'r Prif Swyddogion Addysg Statudol, un o bob Awdurdod Lleol yng ngogledd Cymru, yn aelodau heb hawl pleidleisio.

Mae un cynrychiolydd o'r Esgobaeth, un cynrychiolydd o'r Ysgolion Cynradd, un cynrychiolydd o'r Ysgolion Uwchradd, un cynrychiolydd o'r Ysgolion Arbennig ac un Cynrychiolydd o'r Llywodraethwyr yn aelodau cyfetholedig heb bleidlais.

3.2 Swyddogaethau

Mae'r Cynghorau wedi arwyddo cytundeb ar 13 Chwefror 2013 i ffurfioli eu rolau a'u cyfrifoldebau mewn perthynas â'r Gwasanaeth, ac maent wedi penodi Cyngor Gwynedd fel yr Awdurdod Lletyol ar gyfer gweithredu a chynnal y Gwasanaeth yn unol â thelerau'r Achos Busnes Terfynol y cytunwyd arno.

Mae'r cytundeb yn gynhwysfawr, ac yn cynnwys gwybodaeth am agweddau llywodraethu a gweinyddol y Cyd-bwyllgor. Y cytundeb yw sylfaen fframwaith llywodraethu GwE.

3.3 Egwyddorion

Drwy arwyddo'r cytundeb, mae'r Cynghorau wedi cytuno y byddant yn cynnal eu perthynas yn unol â'r egwyddorion llywodraethu da a ganlyn:

- **Bod yn Agored ac Ymddiriedaeth**

Mewn perthynas â'r Cytundeb, bydd y Cynghorau'n agored ac yn ymddiried yn y naill a'r llall wrth ddelio â'i gilydd, yn sicrhau bod gwybodaeth a dadansoddiadau ar gael i'w gilydd, yn trafod ac yn datblygu syniadau'n agored ac yn cyfrannu'n llawn at bob agwedd ar sicrhau bod y cydweithio'n llwyddiannus;
- **Ymrwymiad a Chymhelliant**

Bydd y Cynghorau wedi ymrwymo'n llawn i weithio gyda'i gilydd, yn ceisio ysgogi'r holl weithwyr ac yn mynd i'r afael â heriau'r Gwasanaeth yn llawn bwriad a brwdfrydedd ac yn benderfynol o lwyddo;
- **Sgiliau a Chreadigedd**

Mae'r Cynghorau'n cydnabod bod pob un yn dod â sgiliau a gwybodaeth defnyddiol y gellir eu cymhwyso'n greadigol er mwyn cyflawni amcanion y Cynghorau, sicrhau parhad y cydweithio, datrys anawsterau a datblygu'r berthynas gydweithio a'r staff personél sy'n gweithio oddi mewn iddo;
- **Perthnasau Effeithiol**

Bydd rolau a chyfrifoldebau pob Cyngor yn glir, gan ddatblygu perthnasau ar y lefelau priodol ym mhob sefydliad, gyda mynediad hawdd ac uniongyrchol at gynrychiolwyr ei gilydd;
- **Datblygu ac Addasu**

Mae'r Cynghorau'n cydnabod eu bod ynghlwm â beth allasai fod yn berthynas hirdymor, sydd angen datblygu ac addasu, a byddant yn ymdrechu'n rhesymol i ddatblygu a chynnal

proses effeithiol ar y cyd er mwyn sicrhau bod y berthynas yn datblygu'n briodol ac yn unol â'r egwyddorion a'r amcanion hyn;

- Enw Da

Mae'r Cynghorau'n cytuno, mewn perthynas â'r cytundeb a'r Gwasanaeth yn gyffredinol, y byddant yn rhoi'r sylw pennaf i enw da ei gilydd, ac na fyddant yn gwneud neu'n methu â gwneud unrhyw beth fyddai'n dwyn gwarth ar enw da unrhyw Gyngor arall neu'n denu cyhoeddusrwydd gwael i unrhyw Gyngor arall;

- Rhesymoldeb Gwneud Penderfyniadau

Mae'r Cynghorau'n cytuno y bydd yr holl benderfyniadau a wneir mewn perthynas â'r Cytundeb a'r Gwasanaeth yn gyffredinol yn cael eu gwneud gan ymddwyn yn rhesymol ac yn ddidwyll;

- Caniatâd Angenrheidiol

Mae pob Cyngor drwy hyn yn sicrhau i'r Cynghorau eraill eu bod wedi derbyn pob caniatâd angenrheidiol sy'n ddigon i sicrhau y dirprwyir y swyddogaethau a'r cyfrifoldebau y darperir ar eu cyfer yn y Cytundeb hwn; ac

- Ymrwymïadau Aelodau a Swyddogion

Bydd pob Cyngor yn gwneud pob ymdrech resymol i sicrhau bod eu haelodau a'u swyddogion hwy sydd ynghlwm â'r Gwasanaeth yn gweithio er pennaf les y Gwasanaeth bob tro, ac yn ymateb yn brydlon i bob cais perthnasol gan y Cynghorau eraill.

Rhan 4: EFFEITHIOLRWYDD Y FFRAMWAITH LLYWODRAETHU

Mae GwE yn gyfrifol am gynnal, o leiaf yn flynyddol, adolygiad o effeithiolrwydd ei fframwaith llywodraethu gan gynnwys y system rheolaeth fewnol.

Cyngor Gwynedd yw Awdurdod Lletyol y Cyd-bwyllgor. O ganlyniad, felly, mae adolygiadau o effeithiolrwydd y Côt Llywodraethu Lleol, y Cyfansoddiad a chyfundrefn rheolaeth fewnol yr awdurdod hwnnw yn ymgorffori sylfaen llywodraethu'r Cyd-bwyllgor hefyd.

Yn dilyn yr adolygiad a gynhaliwyd gan Swyddfa Archwilio Cymru ac Estyn ym mis Ionawr 2015, gofynnodd Lywodraeth Cymru i Estyn gynnal dilyniant i'r adolygiad drwy arolygu ac adrodd ar bob consortiwm yn unigol. Cynhaliwyd Arolygiad Rhanbarthol Estyn yn ystod y pythefnos yn dechrau 18 Ebrill 2016. Cynhyrwyd yr adroddiad ar ansawdd y gwasanaethau gwella ysgolion a ddarperir gan Gonsortiwm Gogledd Cymru ar 30 Mehefin 2016.

https://www.estyn.gov.wales/sites/default/files/documents/GwE_1.pdf

Cyflwynwyd yr adroddiad i'r Cyd-bwyllgor ar 6 Gorffennaf 2016 ac yna aethpwyd ati i drafod ymhellach a chyflwyno'r Cynllun Busnes Rhanbarthol a'r Cynllun Gweithredu Ôl-Arolygiad i'r Cyd-Bwyllgor ar 22 Medi 2016.

<http://www.gwegogledd.cymru/Content/Uploaded/Downloads/GWE/360c646b-bb14-49c2-b26a-0328fcbf69fe.pdf>

Ym mis Hydref 2017 (wythnos yn cychwyn 16 Hydref 2017), ymwelodd Estyn â GwE i adolygu'r cynnydd a wnaed yn ôl yr argymhellion a nodwyd yn yr arolygiad. Cafodd yr adroddiad yn dilyn yr ymweliad monitro ei gynhyrchu gan Estyn ar 16 Tachwedd 2017.

<https://www.estyn.gov.wales/sites/default/files/documents/GwE%20Consortium%20en.pdf>

Cyflwynwyd yr adroddiad i'r Cyd-bwyllgor ar 22 Tachwedd 2017.

<http://www.gwegogledd.cymru/Content/Uploaded/Downloads/GWE/59e92e08-bd75-43bd-af30-1a07e981736c.pdf>

Cafodd cynnydd GwE ei gymeradwyo gan Estyn yn dilyn ei ail ymweliad. Yn adroddiad Estyn, daethpwyd i'r casgliad bod GwE wedi cynnal adolygiad trylwyr a chynhwysfawr o'i waith a'i effaith ar safonau, darpariaeth ac arweinyddiaeth ar draws y rhanbarth ers yr arolygiad craidd. Nodir hefyd yn yr adroddiad bod gan randdeiliaid ar bob lefel hyder cynyddol yng ngallu GwE i ddarparu gwasanaeth gwella ysgolion effeithiol, ac y gwnaed newidiadau sylweddol i strwythurau rheoli er mwyn gwasgaru arweinyddiaeth a sicrhau llinellau atebolrwydd clir.

Barnwyd bod cynnydd yn erbyn pedwar o'r argymhellion yn dda iawn, gyda chynnydd cryf yn erbyn y ddau argymhelliad arall. Tynnodd Estyn sylw hefyd at gyflymdra sylweddol y gwelliant, gan gydnabod bod llawer wedi'i gyflawni mewn cyfnod byr iawn o amser. Mae gan GwE gynllun tair-blynedd clir sy'n amlinellu sut y bydd, drwy gydweithio'n agos â rhanddeiliaid allweddol, yn cryfhau arweinyddiaeth, yn gwella'r dysgu a'r addysgu, yn codi'r dyhead i gael effaith ar safonau a chyflymu ymhellach gyflymdra'r gwelliant yn ysgolion uwchradd y rhanbarth.

Mae'r ffocws bellach ar gefnogi ac ar feithrin capasiti ar gyfer system sy'n hunan wella. 'Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant' (YCG) yw Ymgynghorwyr Her bellach, ac mae hyn yn fwy na newid mewn enw yn unig - mae'n arwydd o benderfyniad i feithrin ymddiriedaeth gyda rhanddeiliaid allweddol a symud oddi wrth ddull 'o'r brig i lawr' o wella ysgolion, gan ddatblygu, yn hytrach, strategaeth fwy hir dymor, cefnogol a chynaliadwy.

Rhoddir pwys mawr ar atebolrwydd ac adolygu parhaus, ac mae pwyslais cyson ar gyflawni cynnydd yn unol â blaenoriaethau'r rhanbarth. Mae'r prosesau arfarnu sydd bellach ar waith yn gylchol a pharhaus, ac mae llinellau atebolrwydd clir. Nodir y blaenoriaethau cytûn a'r meysydd ar gyfer gwelliant yn 2019-20 yn adran 7 yr adroddiad hwn, ac maent yn seiliedig ar ganfyddiadau'r prosesau hunan arfarnu.

Mae amrywiol fforymau yn dwyn GwE i gyfrif yn ystod y flwyddyn, sef Llywodraeth Cymru, Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg Cynulliad Cenedlaethol Cymru, cyfarfodydd cyswllt Estyn ac arolygiadau Awdurdod Lleol, Pwyllgorau Craffu Awdurdodau Lleol, Byrddau Ansawdd Sirol Awdurdodau Lleol, Bwrdd Rheoli GwE a'r Cyd-bwyllgor, a hynny yn unol â'r Fframwaith Atebolrwydd.

Yn adroddiad arolygiad Sir Ddinbych (Chwefror 2018), daeth Estyn i'r casgliad:

"caiff rolau a chyfrifoldebau'r awdurdod a'i gonsortiw m gwella ysgolion rhanbarthol (GwE) eu diffinio'n glir a'u deall yn dda gan swyddogion yr awdurdod, staff y consortiw m ac arweinwyr ysgol. Trwy uwch swyddogion, aelodau etholedig a staff GwE, caiff ysgolion yn Sir Ddinbych eu herio'n drylwyr ynglŷn â'u perfformiad, gan gynnwys y deilliannau ar gyfer disgyblion, ansawdd yr addysgu, y gofal y maent yn ei ddarparu, ac ansawdd yr arweinyddiaeth. Yn aml, caiff ysgolion eu cefnogi'n dda ac yn gymesur â'u hanghenion yn dilyn categoriedd ysgolion yn briodol.

Mae ysgolion y nodwyd eu bod yn destun pryder yn cael cymorth sylweddol, ac ymyrraeth, pan fydd angen. Yn y rhan fwyaf o achosion, mae ysgolion yn gwella ar gyflymdra priodol o ganlyniad.

Caiff ysgolion eu cefnogi'n dda mewn agweddau ar flaenoriaethau cenedlaethol, er enghraifft o ran gwella medrau llythrennedd a rhifedd disgyblion, ac o ran paratoi ar gyfer diwygio'r cwricwlwm. Gall darpar uwch arweinwyr ac arweinwyr canol, ac uwch arweinwyr ac arweinwyr canol presennol, elwa ar gyfleoedd dysgu proffesiynol o ansawdd da i ddatblygu eu medrau arwain."

Mae cyfarfodydd Her ac Adolygu Llywodraeth Cymru, a gynhelir yn flynyddol yn ystod tymor yr hydref, yn cael eu cadeirio gan Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg ac mae'r ffocws ar berfformiad, cynnydd, cynllunio a chyllidebau yng nghyd-destun blaenoriaethau cenedlaethol. Roedd y cyfarfod diwethaf yn gadarnhaol iawn a mynegwyd bod y bar wedi'i osod yn uchel, sy'n arddangos aeddfedrwydd gwleidyddol y Cyd-bwyllgor.

Ym mis Medi 2018, adolygodd Steve Munby - ymgynghorydd addysg ar arweinyddiaeth a diwygio - arferion presennol GwE a'r cyfeiriad yr ydym yn mynd iddo, a nodwyd y meysydd a ganlyn fel cryfderau:

1. Mae'r tîm wedi meithrin hygyrdd gydag ysgolion. Yn fwyfwy ar lefel uwchradd, mae Penaethiaid presennol yn cefnogi GwE (naill ai ar seconddiad neu fel cynorthwyr rhan amser). Fel arfer, mae gan Ymgynghorwyr cynradd brofiad o fod yn Bennaeth.
2. Mae perthynas gref iawn gydag awdurdodau lleol, gan gynnwys y chwe arweinydd portffolio addysg.
3. Mae'r rhaglen dysgu proffesiynol yn seiliedig ar angen yn hytrach nag ar ddiddordeb ac arbenigedd yr ymgynghorwyr.
4. Ar yr un pryd â chefnogi hunan arfarnu, mae gan yr adnodd G6 newydd y potensial i arbed amser i ysgolion a chyfuno'r gofynion craffu a monitro amrywiol. Mae potensial sylweddol iawn iddo.
5. Mae cynlluniau busnes mewnol yn gadarn ac yn cael eu monitro yn systematig - mae cyswllt rhwng gweithgarwch, effaith a monitro'r gyllideb. Mae hyn yn ganmoladwy.

6. Mae rhai clystyrau yn gweithio'n dda iawn ac yn arddangos cydweithredu sy'n canolbwyntio ar ddeilliannau a chyd-gyfrifoldeb; er mai lleiafrif yw'r rhain o hyd.
7. Mae GwE i'w gymeradwyo am ei waith yn galluogi ysgolion arloesi i arddangos arweinyddiaeth gydweithredol gref yn eu clystyrau ar gyfer y cwricwlwm newydd, er mai anghyson yw hyn o hyd.
8. Mae'r system arfaethedig newydd ar gyfer dadansoddi cynnydd disgwylidig disgyblion, sydd â chyswllt â gwerth ychwanegol a ffactorau cyd-destunol, yn drawiadol iawn. Gallai helpu i symud y diwylliant oddi wrth cystadlu ag ysgolion eraill a chanolbwyntio ar ddisgyblion ffiniol tuag at ganolbwyntio ar bob disgybl a'i gynnydd.
9. Mae'n ddyddiau cynnar, ond mae gan y pwyslais ar ddefnyddio data bach ar gyfer gwella ysgol botensial mawr i gynyddu hyder ysgolion mewn dulliau gwella yn yr ysgol, a gall rymuso athrawon i gymryd mwy o gyfrifoldeb am wella'r dysgu a'r addysgu a chefnogi eu disgyblion yn eu dosbarthiadau/ysgolion.
10. Mae dull newydd o greu cyfarwyddiadur o arferion llwyddiannus y gellir ei rannu yn electronig. Mae gan hyn y potensial i raeadru arferion da mewn dull ymarferol.
11. Gwneir cynnydd sylweddol iawn ar ddatblygu arweinyddiaeth - wedi'i gysylltu â rhaglenni datblygu arweinyddiaeth trawiadol a'r cyfeiriad newydd gan yr Academi Genedlaethol ar gyfer Arweinyddiaeth Addysgol Cymru (NAEL). Mae hyn yn gam mawr ymlaen ac mae potensial mawr i wella ansawdd arweinyddiaeth mewn ysgolion.

Yn ei adroddiad, daw Steve Munby i'r casgliad:

The direction of travel that GwE has adopted is exactly the right one. Much is now in place to move things forward strongly – leadership, clear direction, culture, mission and focus, relationships, credibility with schools and local authorities, systems, quality assurance, data. Above all GwE should hold its nerve and keep doing what it is doing.

I am coming away from these two days feeling positive about the prospects for success in North Wales, in spite of the numerous challenges. The quality of the GwE team is high and the strategies are impressive. The direction of travel is the right one and the team are open to external challenge whilst determined to do the right things for the schools and the children in North Wales.

Amcanion

Mae Achos Busnes Llawn wedi ei ddarparu ar gyfer y Gwasanaeth, dyddiedig Mawrth 2012, gyda'r achos busnes yn dangos tystiolaeth bod amcanion clir wedi eu sefydlu, eu bod yn SMART a bod rhaglen waith briodol yn ei lle.

Mae Cynllun Busnes 3 Blynedd yn ei le ar gyfer y gwasanaeth sydd wedi'i gymeradwyo gan y Cyd-bwyllgor a Llywodraeth Cymru. Mae'r Cynllun Busnes (blyneddol) yn sicrhau bod rhaglenni gwaith priodol yn eu lle a bod adroddiadau monitro yn cael eu cyflwyno i'r Cyd-bwyllgor yn eu cyfarfodydd.

Mae cynlluniau busnes cadarn a manwl, sy'n gwbl seiliedig ar ganfyddiadau'r prosesau hunan arfarnu, yn cyfrannu'n sylweddol at reoli a datblygu unigolion a thimau yn effeithiol. Mae model cynllunio a rheoli perfformiad amgenach GwE yn nodi'n glir weledigaeth, gwerthoedd, blaenoriaethau ac amcanion y gwasanaeth. Mae cyfeiriad strategol clir a fframwaith atebolrwydd grymus yn gryfderau allweddol wrth symud ymlaen. Mae'r pwyslais cryf hwn ar atebolrwydd, yr adolygu parhaus a'r pwyslais cyson ar gyflawni cynnydd yn unol â blaenoriaethau yn arwain at welliant sylweddol ym mherfformiad staff GwE, perfformiad ysgolion unigol a deilliannau rhanbarthol. Mae blaenoriaethau GwE yn gydnaws â'r blaenoriaethau cenedlaethol a amlinellir yn *Addysg yng Nghymru: Cenhadaeth ein cenedl*.

Strwythur, Rolau a Chyfrifoldebau

Mae Cyd-bwyllgor wedi ei sefydlu, gydag aelodaeth briodol.

Gwelwyd bod strwythur trefniadaethol clir ar gyfer y gwasanaeth, ond yn dilyn derbyn y model cenedlaethol newydd bu newidiadau i'r strwythur oherwydd bod newidiadau mewn disgwyliadau ar ran y Gwasanaeth.

Mae cylch gorchwyl y Cyd-bwyllgor yn nodi rhai o'i gyfrifoldebau, ynghyd â rhestr o aelodau'r Cyd-bwyllgor a'u hawliau pleidleisio. Mae rôl yr Awdurdodau wedi'i nodi yn y Cytundeb.

O ganlyniad i fabwysiadu'r Model Cenedlaethol ar gyfer Gweithio'n Rhanbarthol, bu strwythur llywodraethu GwE yn destun adolygiad. Mae hyn wedi golygu creu Bwrdd Ymgynghorol a Bwrdd Rheoli ac adolygu strwythur y Cyd-bwyllgor. Mae'r cytundeb yn y broses o gael ei chwblhau yn dilyn newidiadau i'r Model Cenedlaethol

Arweinyddiaeth

Mae'r Cyd-bwyllgor wedi cyfarfod ar y dyddiadau canlynol:

- 23/05/2018
- 04/07/2018
- 26/09/2018
- 28/11/2018
- 20/02/2019

Rheolaeth Risg

Mae trefniadau trylwyr a chyfansawdd i adnabod yn fanwl gywir risgiau ar lefel leol, rhanbarthol a chenedlaethol, ac ar gyfer rheoli'r risgiau hyn. Mae'r gofrestr risg yn ddogfen fyw, a chaiff ei diweddarau'n gyson i adnabod risgiau sy'n cynyddu, neu risgiau na fernir sy'n lefel uchel mwyach. Caiff ei hadolygu'n fisol yng nghyfarfod yr uwch dîm arweinyddiaeth, ac yn chwarterol gan y Bwrdd Rheoli a'r Cyd-bwyllgor.

Trwy reoli risgiau'r rhanbarth yn effeithiol mae GwE yn gallu cefnogi amcanion y rhanbarth, defnyddio adnoddau yn effeithiol a chyflawni'r deilliannau yn ôl y bwriad.

Systemau Rheoli Perfformiad

Yn unol â'r cytundeb, bydd Rheolwr Gyfarwyddwr y Gwasanaeth yn adrodd yn flynyddol i'r Cyd-bwyllgor ac i bob Cyngor yn unigol ar berfformiad y Gwasanaeth wrth gyflawni Swyddogaethau a Nodau Allweddol y Gwasanaeth.

Cyflwynwyd Adroddiad Blynyddol 2017/18 i'r Cyd-bwyllgor yn eu cyfarfod ar 23/05/2018.

Mae'r fframwaith atebolrwydd clir a grymus yn gryfder allweddol yn GwE. Mae cynlluniau busnes manwl ar bob lefel yn rhoi sylw i bob agwedd ar waith GwE ac yn nodi'n glir gyfraniad y gwasanaeth i'r agenda trawsnewid. Mae'r cynlluniau wedi'u costio'n llawn, gyda meini prawf llwyddiant a cherrig milltir clir ar gyfer cyflawni'r amcanion hynny.

Ceir trefniadau hunan arfarnu manwl ble adolygir y cynlluniau bob chwarter, gan arfarnu y cynnydd a'r effaith. Mae staff, ar bob lefel, yn llawn ddeall eu cyfrifoldeb am welliant parhaus ac atebolrwydd.

Mae gan bob Awdurdod Lleol gynllun busnes manwl y cytunwyd arno gan Bennaeth y gwasanaeth a'r Ymgynghorydd Craidd. Caiff cynnydd tuag at gyflawni'r deilliannau cytûn, ar lefel awdurdod lleol, ei adolygu'n gyson mewn cyfarfodydd rhwng yr Ymgynghorydd Arweiniol a'r Awdurdodau Lleol. Caiff materion parhaus eu cyfeirio'n amserol at uwch arweinwyr GwE.

Mae hunan arfarnu yn nodwedd gref yn GwE ac mae'r broses yn un gylchol a pharhaus. Rhoddir pwys mawr ar atebolrwydd ac adolygu parhaus, ac mae pwyslais cyson ar gyflawni cynnydd yn unol â'r blaenoriaethau. O ganlyniad, mae arweinwyr GwE yn adnabod, yn fanwl gywir, meysydd ble mae perfformiad yn dda, a meysydd sydd angen eu datblygu neu ble mae elfen o risg o ran gwella'r profiadau a'r deilliannau addysgol i ddysgwyr.

Cyllideb

Fel pawb arall, rydym yn byw mewn hinsawdd ariannol anodd iawn a rhaid gwneud rhai penderfyniadau anodd. Rydym yn ddiolchgar am gefnogaeth y Prif Weithredwyr yn y Rhanbarth ac am gyngor a chefnogaeth Aelodau Etholedig y Cyd-bwyllgor wrth wneud y penderfyniadau gorau i gefnogi ein dysgwyr a'n hysgolion.

Gwerth am Arian

Mae gan y consortiwm brosesau rheolaeth ariannol effeithiol ar waith. Mae cyfathrebu ac ymgynghori ar drefniadau ariannol yn effeithiol, ac mae staff GwE, yr awdurdod lleol lletyol, a'r Cyd-bwyllgor yn adolygu'r cyllid craidd a'r gwariant grant yn rheolaidd.

Mae dadansoddiad ariannol cadarn yn ein cefnogi wrth gyflawni'r cynllun busnes. Mae cynllun ariannol tymor canolig a chynllun gweithlu yn cyd-fynd â'r cynllun busnes. Drwy ddefnyddio data yn fwyfwy effeithiol i adnabod ein blaenoriaethau allweddol, cryfheir y cyswllt rhwng y broses cynllunio busnes a phenderfyniadau cynllunio ariannol gan fod y ffrydiau gwaith sy'n sail i'r cynllun busnes yn nodi'n glir yr adnoddau i'w defnyddio.

Lluniwyd fframwaith ffurfiol i asesu'r gwerth am arian ehangach a ddarperir gan GwE. Mae'r farn bellach yn gyson ar draws yr holl randdeiliaid ar sut y gellir mesur gwerth am arian weithgareddau GwE o fewn strwythur ac amcanion y cynllun busnes.

Anghenion Defnyddiwr a Chwynion

Mae'r Gwasanaeth yn dilyn trefn gwyno Cyngor Gwynedd. Yn ystod 2018/19 ni dderbyniwyd unrhyw gwynion.

Yn ogystal, mae'n bosibl i'r ysgolion roi adborth drwy'r Grŵp Defnyddwyr sydd wedi ei sefydlu i roi cefnogaeth i'r Cyd-bwyllgor yn ogystal â'u herio. Mae cynrychiolwyr priodol o ysgolion uwchradd a chynradd y 6 awdurdod yn aelodau o'r grŵp defnyddwyr.

Mae'r Grŵp Defnyddwyr yn gweithredu'n effeithiol oherwydd:

- Mae ganddo'r hawl i adrodd wrth a gwneud argymhellion i'r Cyd-bwyllgor ynglyn ag unrhyw fater sydd oddi mewn i sgôp swyddogaethau'r Gwasanaeth.
- Mae'r grŵp wedi cyfarfod ar y dyddiadau a ganlyn:
 - 04/05/18 (uwchradd)
 - 08/05/18 (cynradd)
 - 28/06/18 (cynradd)
 - 18/10/18 (uwchradd)
 - 24/10/18 (cynradd)
 - 28/11/18 (cynradd)
- Mae'r grŵp yn cynnwys:
 - 6 cynrychiolydd Uwchradd, un o bob Awdurdod
 - 6 cynrychiolydd Cynradd, un o bob Awdurdod
 - 1 cynrychiolydd Ysgolion Arbennig
 - Llywodraethwyr Ysgol - 1 cynrychiolydd fesul Cyngor.

Polisiâu Corfforaethol

Ar ddyddiad y fantolen, mae GwE yn gweithredu o dan bolisiau corfforaethol yr awdurdod lletyol.

Rydym wedi cael ein cynghori ar oblygiadau canlyniad yr adolygiad o effeithiolrwydd y fframwaith llywodraethu gan GwE, a bod y trefniadau yn parhau i gael eu hystyried yn addas at ei ddiben yn unol â'r fframwaith llywodraethu.

Rhan 5: MATERION LLYWODRAETHU ARWYDDOCAOL

Mae'r prosesau a ddisgrifir mewn rhannau blaenorol o'r datganiad hwn yn disgrifio'r dulliau a ddefnyddiwyd gan GwE i adnabod unrhyw faterion llywodraethu arwyddocaol sydd angen sylw.

Sail y casgliad cyffredinol yw:

- Dull agored o ymgysylltu â rhanddeiliaid, o gynllunio gwasanaethau a'u darparu ac o adrodd am berfformiad GwE a chraffu;
- Trefniadau clir ar gyfer gwneud penderfyniadau a gefnogir gan drefniadau rheoli gwasanaeth a rheolaeth ariannol cadarn;
- Adrodd am flaenoriaethau ac uchelgais dealladwy, fel yr amlinellir yng Nghynllun Busnes GwE, ac adroddiadau cynnydd yn arddangos gwelliannau mewn deilliannau a pherfformiad ar yr un pryd â sefydlogrwydd ariannol;
- Trefniadau cadarn i gefnogi Aelodau a Swyddogion etholedig gyflawni eu dyletswyddau yn effeithiol, a chynnal safonau proffesiynol uchel wrth weithredu ar ran GwE;
- Datblygu trefniadau ar gyfer cynllunio ariannol tymor canolig y gellir eu datblygu ymhellach ym 2019/20.

Serch y sefyllfa gyffredinol hon, mae'r asesiad wedi nodi gwelliannau angenrheidiol i atgyfnerthu ymhellach effeithiolrwydd y trefniadau presennol. Mae manylion ynghylch y rhain yng Nghynllun Busnes 2019/20, yn benodol Amcan Strategol 6 h.y. sicrhau bod gan GwE drefn lywodraethu gref a chefnogaeth fusnes a gweithredol effeithiol sy'n rhoi gwerth am arian. Adolygir cynlluniau bob chwarter, gan arfarnu cynnydd ac effaith; caiff y Cyd-bwyllgor adroddiadau am gynnydd yn eu cyfarfodydd.

Rhan 6: BARN

Mae'r cytundeb yn y broses o gael ei chwblhau yn dilyn newidiadau i'r Model Cenedlaethol

Cymeradwywyd amcanion strategol Cynllun Busnes 2019/20 drwy gyfrwng strwythur Llywodraethu ac Atebolrwydd GwE; cymeradwywyd gan y Cyd-bwyllgor yn ystod y cyfarfod ar 22 Mai 2019.

Swyddog Arweiniol GwE

Dyddiad: _____

ARWYN LLOYD THOMAS

Rheolwr Gyfarwyddwr GwE

Cadeirydd GwE

Dyddiad: _____

CYNGHORYDD PHIL WYNN